

ПЕРЕДМОВА

У 2017 році відповідно до Указу Президента України на державному рівні відзначається 100-річчя від початку Української Національної революції. Непересічне значення подій періоду 1917–1921 рр. для утвердження державності українського народу виявилось у пробудженні національної свідомості та революційної енергії народу, створенні політичних сил, котрі виробили програму державотворення, практичному втіленні окремих її напрямів і складників. Українська революція пройшла у своєму розвитку низку етапів. На хвилі революційного піднесення 4 березня 1917 року виникла Українська Центральна Рада, яка відразу задекларувала демократичні принципи організації влади, державність у формі парламентської республіки, заперечення збройного способу врегулювання політичної кризи. Українські політики через недосвідченість та політичну близорукість втрачали дорогоцінний час на дискусії та взаємні звинувачення, мали ілюзії щодо демократичної перспективи розвитку Росії після жовтневого перевороту 1917 року.

Гетьманат Павла Скоропадського (29 квітня – 14 грудня 1918 року) викликав сподівання заможних верств та ліберальних політичних кіл суспільства на досягнення політичної та економічної стабільності в Україні. Однак ліві політичні партії та невдоволене регресом у розв'язанні аграрного питання селянство організували антигетьманське повстання. Директорія проголосила другу Українську Народну Республіку та разом з лідерами Західноукраїнської Народної Республіки прийняла надважливе політичне рішення про соборність українських земель (Акт Злуки 22 січня 1919 року). Період Директорії, на думку істориків, був вищою точкою Української революції.

Незважаючи на поразку, Українська революція переконала світ і власний народ, що українці здатні до державотворення. Вона висунула цілу плеяду видатних українських діячів національно-визвольного руху, лідерів революції. Її історичний досвід засвідчує, що державність легше завоювати або відродити, ніж утримати і зміцнити, а в політичному протистоянні не можна переходити межу громадянської війни.

Складні перипетії революційних подій 1917–1921 рр. залишаються в полі зору українських науковців, котрі у своїх дослідженнях аналізують їх причинно-наслідкові

зв'язки, особливості, історичні уроки у контексті сучасності. Не менш важливими є науково-теоретичні та методичні аспекти вивчення цих подій у шкільному курсі новітньої історії України. Саме таким актуальним питанням і був присвячений науково-методичний семінар для вчителів історії Полтавської області, організований кафедрою історії України ПНПУ імені В. Г. Короленка та ПОШПО імені М. В. Остроградського. Науково-методичний семінар – це традиційна форма підвищення кваліфікації освітян, ознайомлення з досягненнями колег, форма колективного, публічного робочого обговорення наукової інформації для формування компетенцій учасників щодо обсягів нових знань, методів, для оптимізації взаємодії стосовно проектів та програм. Семінар – це перенесення предметних кулуарних обговорень у публічну форму. Багаторівневий діалог включав у себе обговорення проблем передумов революції, висвітлення її подій в історіографії, структурування суспільства у ставленні до різних політичних сил та їхніх програм, позиції лідерів Української революції, її хронологічних рамок тощо. Відрадно, що ця тема хвилює учнівську молодь, про що свідчить участь старшокласників у програмі семінару. Виступи і матеріали, подані до друку спільно з науковими керівниками-вчителями, є змістовними і цікавими, хоч і не позбавленими тематичної одноманітності. Участь у таких наукових заходах є великою школою зростання, набуття досвіду публічних виступів, подолання невпевненості у власних силах, вироблення уміння викладати на папері власні думки та реферувати наукові публікації істориків.

Цей збірник, підготовлений до друку організаторами науково-методичного семінару, покликаний, передовсім, актуалізувати інтерес до подій важливих етапів боротьби українського народу за національну державність у ХХ столітті. Його матеріали стануть у нагоді вчителям історії, студентам, учням, усім, хто вивчає історію України, допоможуть розширити рамки навчальної програми і продовжити пошуки відповідей на складні питання минулого і сучасності.